

Ursulinenklooster Sint-Katelijne-Waver

Op een boogscheut van de oude binnenstad van Mechelen (zo'n 12 km ten noordoosten in Sint-Katelijne-Waver), kan je het Ursulinenklooster en de betoverende Wintertuin bezoeken, wereldwijd bekend om zijn prachtige art-nouveau uit 1900.

Deze adembenemende plek, doordrenkt van geschiedenis en architectonische pracht, heropent sinds mei 2024 haar deuren. Het is een bezoekje meer dan waard!

Inhoud artikel

1. [Het Ursulinenkloostercomplex](#)
2. [Heropening Wintertuin met een gloednieuw belevingsparcours](#)
3. [Sint-Ursulazaal](#)
4. [De Wintertuin, het pronkstuk van het kloostercomplex](#)
5. [Het Oratorium](#)
6. [Het Schoolmuseum](#)
7. [De Eretrap](#)
8. [De Feestrefter](#)
9. [De Kloosterkerk](#)
10. [De Pianogalerij](#)

1. Het Ursulinenkloostercomplex

Mechelen, de stad van de sterke vrouwen

Wie de geschiedenisboeken over Mechelen openslaat, zal merken dat de vrouwen altijd een belangrijke rol speelden. Daar is het voormalige Ursulinenklooster dan ook een prachtig voorbeeld van. Halverwege de 19e eeuw openden de Ursulinen een internaat in Onze-Lieve-Vrouwe-Waver, op 12 km van Mechelen.

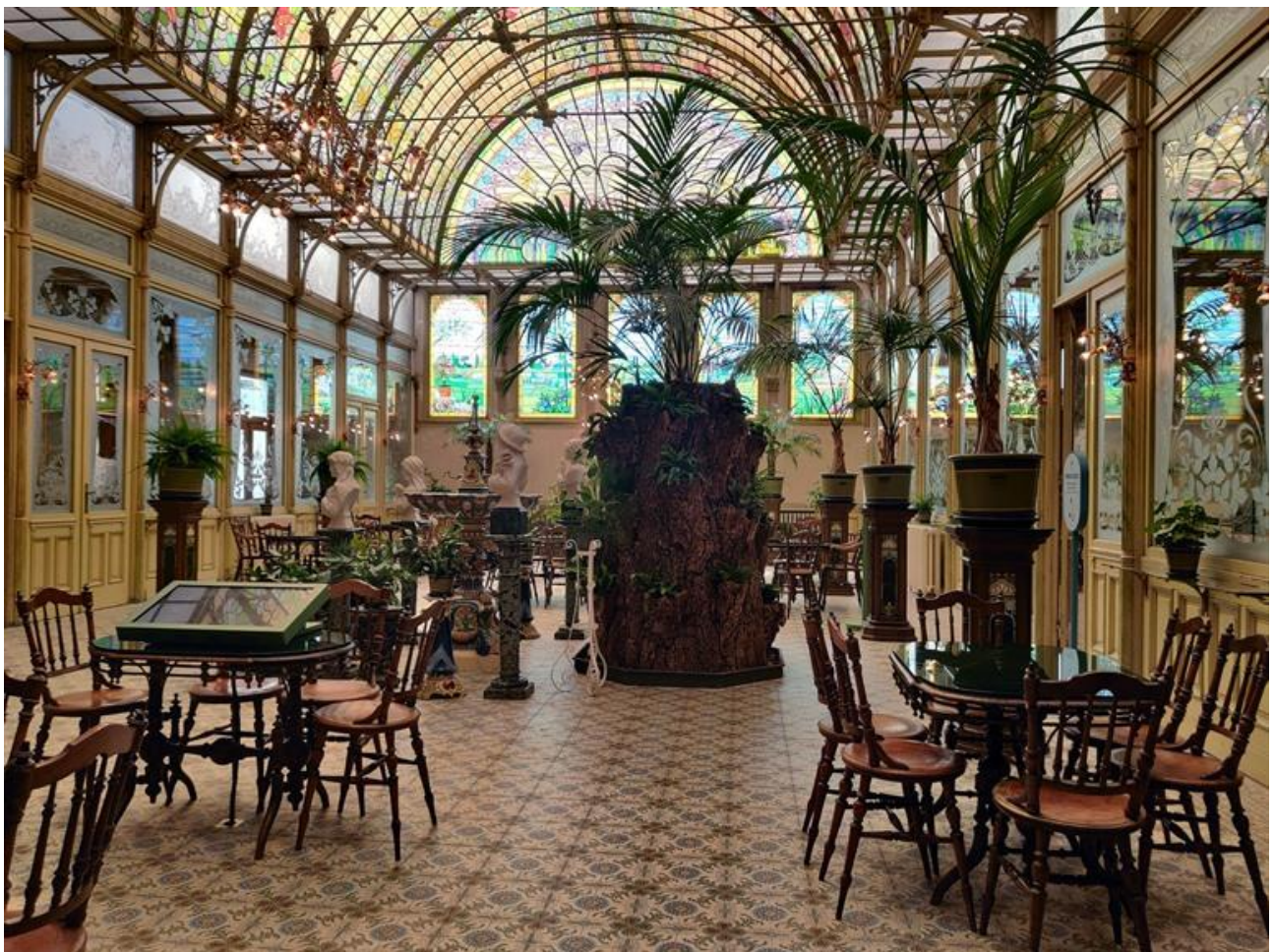
In die tijd was onderwijs voor meisjes verre van vanzelfsprekend, en de zusters Ursulinen wilden daar verandering in brengen. De Zusters geloofden erin dat meisjes meer moesten kunnen dan Frans spreken, borduren en piano spelen, wat gebruikelijk was voor die tijd.

Internaat, met Europese faam

Vandaar startte men het internaat, ook wel het “pensionnat de demoiselles” genoemd, dat oorspronkelijk bedoeld was om meisjes uit de omgeving een opleiding te bieden. De nonnen deden echter zulk uitstekend werk dat hun vooruitstrevende kostschool internationale bekendheid kreeg, met leerlingen vanuit heel Europa maar ook ver daarbuiten tot Australië en Zuid-Amerika. Het klooster- en schoolcomplex groeide uit tot één van de grootste en beste scholen in Europa.

Wintertuin als ontvangstruimte

Hoewel leerlingen uit lagere klasse ook welkom waren in het internaat, waren de meeste jonge dames van welgestelde afkomst. Om hun rijke families te imponeren, lieten de zusters Ursulinen in 1900 de Wintertuin bouwen. Deze ruimte diende als visitekaartje voor de school en fungeerde tevens als een soort ontvangstruimte waar de jonge dames hun familie konden ontvangen. Net zoals de ouders hier destijds ontvangen werden, word ook jij verwelkomd in deze prachtig versierde ruimte tijdens je rondleiding.

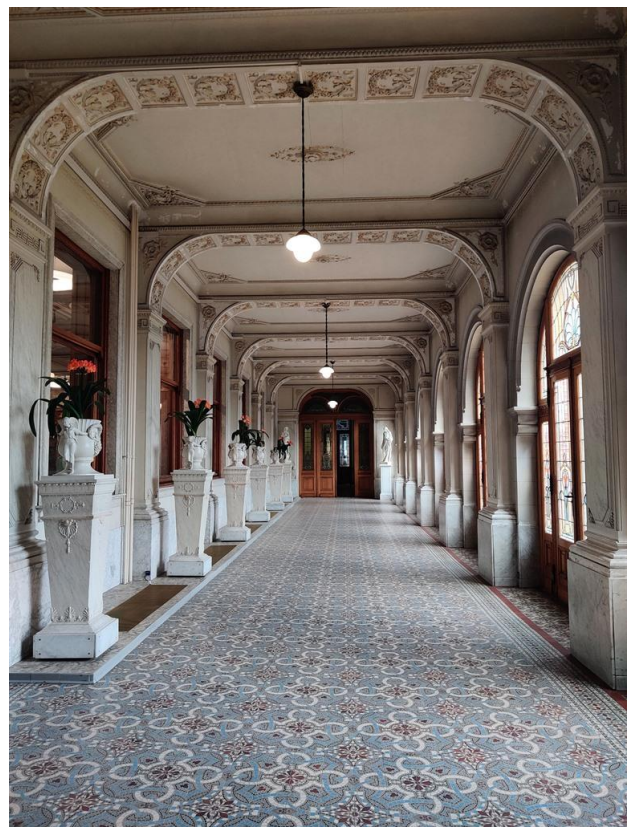
2. Heropening Wintertuin met een gloednieuw belevingsparcours

Volg het verhaal van een jong meisje die hier op internaat ging.

Tijdens je rondleiding volg je als het ware het verhaal van een jong meisje die hier op internaat zat. Je volgt een route door enkele van de belangrijkste ruimtes van het complex met hier en daar een informatiebord.

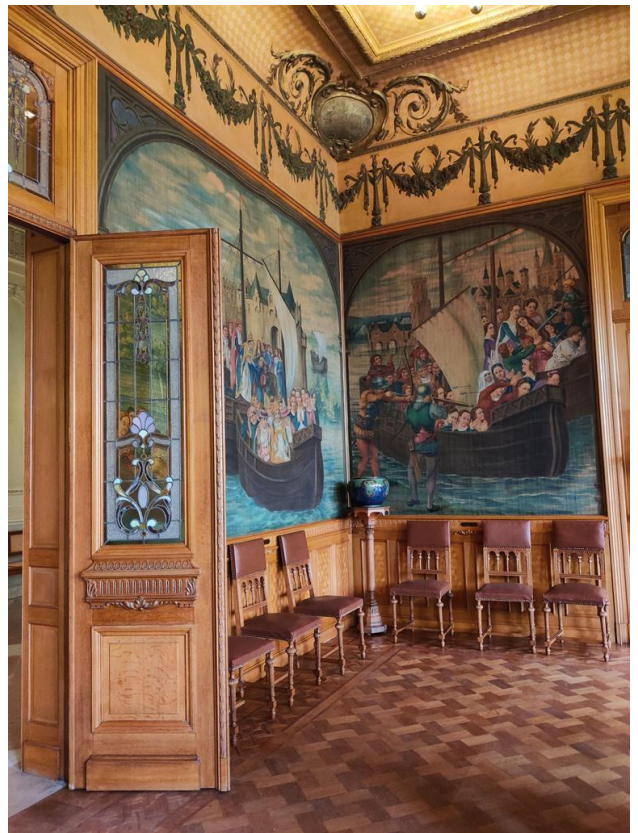
Zo wandel je door de imposante Empiregang, neem je een kijkje in de Ursuline- en Alpenzaal en ontdek wat er zoal geserveerd werd in de Feestrefter.

“Waarom besloot een groepje zusters Ursulinen een school- en kloostercomplex te bouwen middenin het Vlaamse platteland? Hoe kwamen de zusters op het idee om deze indrukwekkende Art Nouveau-wintertuin aan te leggen? Hoe zag het leven van de toenmalige kostschoolmeisjes en zusters eruit? Je komt het allemaal te weten tijdens dit indrukwekkende belevingsparcours.”

3. Sint-Ursulazaal

Wandel door de dubbele deur naar de Sint-Ursulazaal, een prachtige ruimte waar je niet weet waar eerst kijken. De hoge plafonds met versieringen, de grote wandschilderingen waarop taferelen uit het leven van de heilige Ursula zijn afgebeeld en de kroonluster middenin de ruimte trekken meteen je aandacht. Ook de houten deuren met kleurrijk glaswerk, de authentieke meubels en de verschillende stijlen.. alles past hier harmonieus samen.

"L'art à l'école"

En dat is hoe de zusters het ook wouden. Een school moest niet alleen hygiënisch zijn, maar ook een aangename plek vol kunst en schoonheid. Door de jaren heen creëerden ze een uniek gebouwencomplex waar kunst en esthetiek alom aanwezig zijn. Art à l'école zoals ze in het Frans zeggen. Al deze elementen zorgden voor een stimulerende omgeving waardoor de jonge meisjes beter zouden studeren.

De indrukwekkende Sint-Ursulazaal, ook wel de Spreekkamer genoemd, werd gebruikt om leerlingen in te schrijven. Te midden van de ruimte zie je ook een maquette staan, hier kan je alvast de verschillende ruimtes (ook diegene waar je niet komt) van het complex ontdekken aan de hand van wat achtergrondinformatie. De Sint-Ursulazaal was voor de leerlingen en hun ouders, een mooie eerste kennismaking met de grandeur van de school.

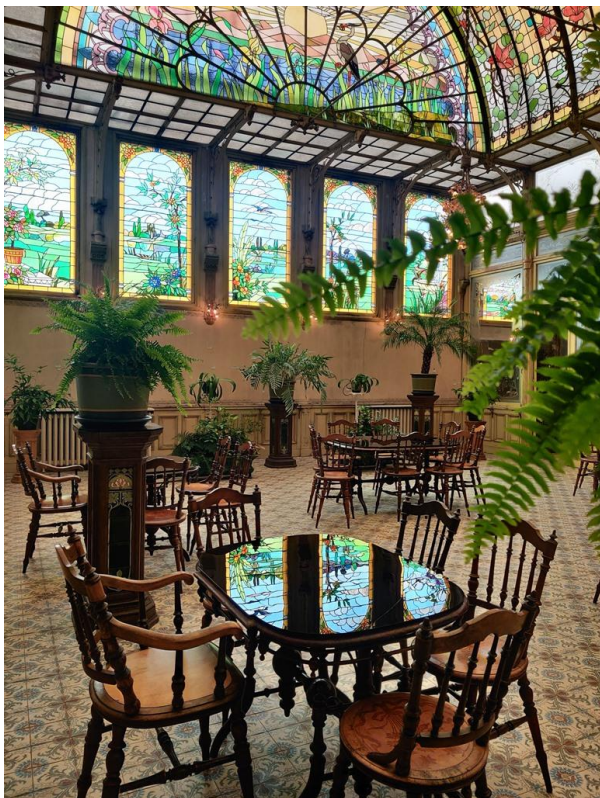

4. De Wintertuin, het pronkstuk van het kloostercomplex

Het lijkt wel alsof je een sprookje binnenwandelt, wanneer je door de deuren van de Wintertuin gaat. De zonnestralen schijnen door de glazen koepel en weerspiegelen op de authentieke tafels, de bloemen, planten en varens fleuren de ruimte op, de fontein middenin de ruimte omringd door de vrouwen en de mozaïeken vloeren en de kleurrijke glas-in-loodramen zijn een streling voor het oog. Je weet gewoon niet waar eerst kijken.

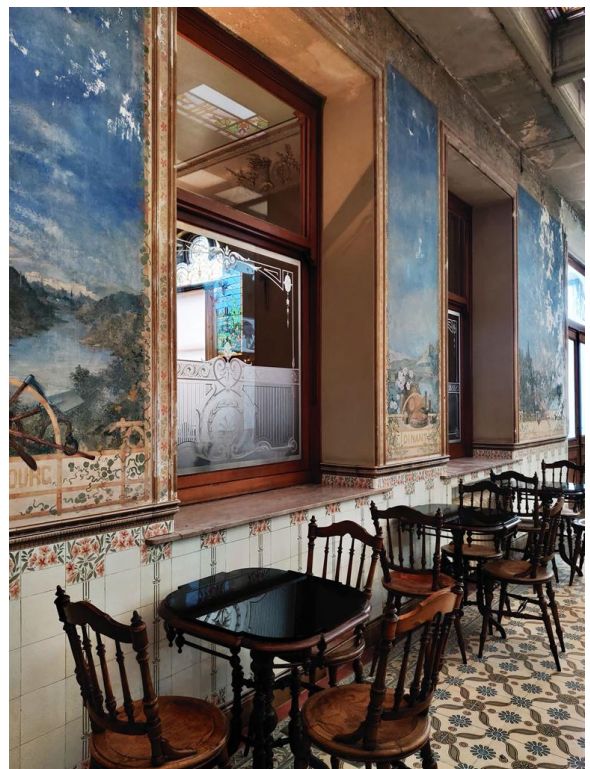

Deze indrukwekkende ruimte werd door de Ursulinen gebouwd om uit te pakken bij de rijke families van de jongeren. De zusters hadden er heel wat voor over om deze prachtige ontvangstzaal te bouwen en kozen daarbij voor de, in die tijd, hypermoderne en gedurfde art nouveaustijl. Niet zo'n gekke beslissing als je weet dat deze ruimte hét visitekaartje van de school moest zijn. Neem plaats op een van de authentieke art nouveau stoelen afkomstig uit Zweden om de pracht en praal van deze ruimte even in je op te nemen.

Bijleren over de Belgische steden in de Zijgalerijen

Dubbele deuren leiden naar de aan drie zijden omlopende zijgalerijen. Hier zie je een soort tentoonstelling met maar liefst 16 wandschilderingen die je laten kennismaken met België: de provincies, belangrijke steden als Brussel en Mechelen maar ook Belgisch-Congo. In elke schildering werden bovendien kleine toeristische tips verwerkt, plekken in België die iedereen weleens gezien moet hebben. Herken je de plek niet meteen? Op de tafeltjes vind je infoborden met meer uitleg over de werken en de steden.

5. Het Oratorium

Het Oratorium is afgeleid van het Latijnse “Orare” wat zoveel als “bidden” betekent. Dat verklaart ook meteen waarvoor deze prachtige ruimte gebruikt werd. Alleen zusters en zeer gelovige leerlingen, die later ook iets met hun geloof wouden doen, kwamen naar deze ruimte. Er kunnen ongeveer 100 zusters binnen. Allemaal hadden ze hun eigen plaats, de anciens zaten in de koorbanken langs de muren en Moeder Overste zat op kop. Neem plaats op een van de koorbankjes en bewonder het gedetailleerde houtsnijwerk en de wandschilderingen in de ruimte.

6. Het Schoolmuseum

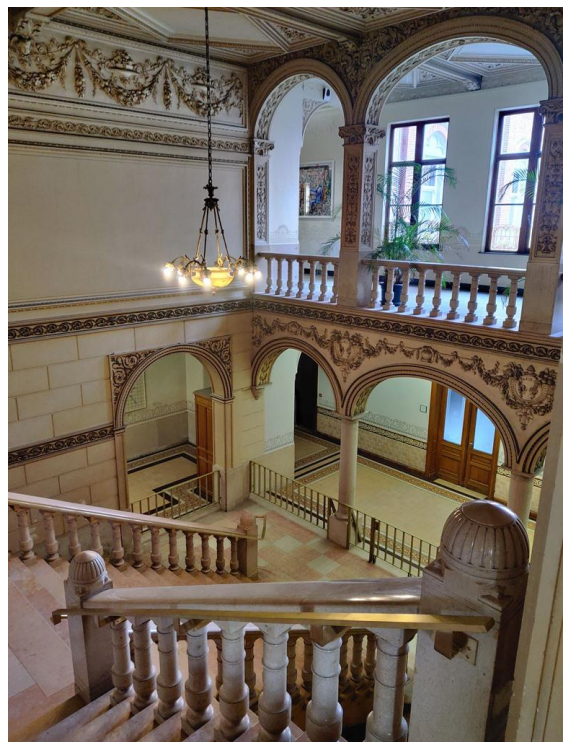
Achter het Oratorium ligt het schoolmuseum. Deze indrukwekkende ruimte is gevuld met authentieke houten vitrinekasten die honderden opgezette dieren herbergen. De collectie varieert van schitterende vogels met prachtige veren tot de ruwe schubben van de gevaarlijkste reptielen ter wereld. Elk dier, zorgvuldig geconserveerd door deskundige taxidermisten, lijkt wel levensecht!

“Wist je dat er de dag van vandaag nog zo'n zes zusters in het complex wonen? De oudste is maar liefst 104 jaar oud.”

7. De Eretrap

Van het Oratorium wandel je verder naar de rijkelijk met stucwerk gedecoreerde hal waar zich de 'Eretrap' bevindt. Bekijk het beeld van Onze-Lieve-Vrouw, vervaardigd uit wit marmer, de sierlijke balustrades en de ornamenten op de hoge plafonds. De Eretrap was een toegangsweg naar de belangrijkste delen van het klooster zoals de privévertrekken van de zusters. Tegenwoordig wordt deze ruimte vaak gevraagd als decor voor een trouwfotoshoot.

8. De Feestrefter

De rondleiding loopt op zijn einde als je de Feestrefter hebt bereikt. Hier ontvingen de zusters belangrijke bezoekers en ook hun eigen familie en dat deden ze met alle ergads. Hoe smaakvol is deze zaal ook weer ingericht? De wandschilderingen zijn van Jean-Baptiste Walgrave, je zag eerder al werken van hem op andere plaatsen tijdens de rondleiding.

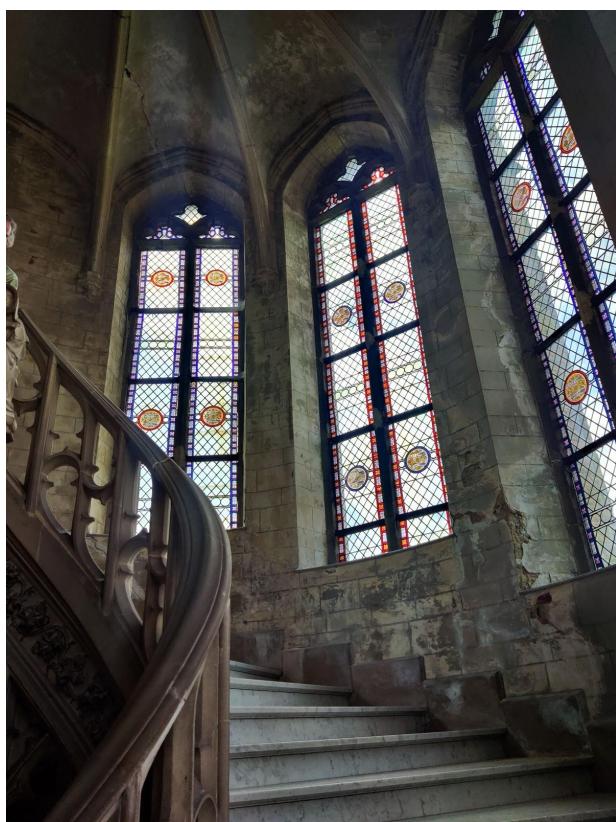
In de Feestrefter schilderde hij de ingrediënten van de maaltijden die de Zusters serveerden. Veel van deze ingrediënten zijn eigen kweek. Op andere schilderijen herken je nog enkele gebouwen van het Ursuline klooster. Neem gerust plaats aan één van de tafeltjes. Hier zaten ze vroeger altijd met 8 aan één tafel, terwijl leerlingen soms wel met 50 aan één tafel zaten.

9. De Kloosterkerk

De neogotische kloosterkerk is - net zoals alle andere delen van het kloostercomplex - is **rijkelijk versierd met religieuze kunstwerken, beelden en prachtige glas-in-loodramen**. Ook het **bijzonder verguld Sint-Ursula-altaar** zal je aandacht trekken. Wist je trouwens dat deze kerk bestaat uit twee verdiepen? Ja best gek. Via de Wenteltrap wandel je naar de tweede verdieping vanwaar je een nog mooier uitzicht hebt over de kerk. Je kan er ook helemaal rondwandelen.

De kerk wordt amper tot bijna gebruikt door de leerlingen die er nu naar school gaan. Soms worden er proclamaties georganiseerd of valt het voor dat leerlingen die hier op school zaten en verliefd werden, willen trouwen in deze kerk. Jammer dat deze kerk zo weinig gebruikt wordt, het is er werkelijk prachtig.

10. De Pianogalerij

De Pianogalerij is een lange smalle gang met aan ieder kant kleine kamertjes met daarin een piano. In totaal staan hier een 30-tal piano's waarvan er 11 gestemd zijn. Neem gerust plaats in een van de kleine muzieklokaaltjes en laat de Beethoven in jezelf naar boven! Hier volgden de leerlingen muzieklessen en konden ze oefenen. We horen je al denken - wat een kakofonie van geluiden moest dit geweest zijn als alle leerlingen tegelijk piano speelden? - maar hier hadden ze iets op voorzien. De kamers waar de piano's stonden waren voorzien van houten vloeren, terwijl de gang betegeld was. Wanneer je de deur goed sluit, komen de klanken minder hard naar voren.

Net als de rest van het klooster is ook de Pianogalerij rijkelijk versierd

De ramen zijn geëts met motieven, de vloer is betegeld met kleurrijke keramische tegels, de handgemaakte meubels, zoals krukken en stoelen, die na al die jaren nog steeds in uitstekende staat verkeren en achteraan in het neoclassicistische portiek staat een beeld van Sint-Cecilia van Carraramarmer uit 1900. Had je al opgemerkt dat ieder kamertje vernoemd is naar een beroemde componist?

Het Ursulinenklooster